

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o oceni EESO glede Poročila o spremljanju strategije za trajnostni razvoj EU iz leta 2011 (mnenje na lastno pobudo)

(2012/C 229/04)

Poročevalec: **Stefano PALMIERI**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 25. oktobra 2011 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Ocena EESO glede Poročila o spremljanju strategije za trajnostni razvoj EU iz leta 2011.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 11. maja 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 481. plenarnem zasedanju 23. in 24. maja 2012 (seja z dne 23. maja) s 138 glasovi za, 9 glasovi proti in 12 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da je poročilo Eurostata o spremljanju (*Poročilo o spremljanju strategije za trajnostni razvoj EU iz leta 2011*) koristno in pomembno sredstvo za:

- ugotavljanje dosedanjega napredka, doseženega pri doseganju ciljev evropske strategije za trajnostni razvoj;
- preučitev in dopolnitev ciljev, delovanja in ukrepov te strategije EU za trajnostni razvoj, ter tudi izpopolnitev metodologije in instrumentov za merjenje trajnostnega razvoja, ki se trenutno uporabljajo;
- soočenje z novimi izzivi, ki se pojavljajo, zlasti ob upoštevanju posledic, ki jih je za strategijo za trajnostni razvoj imela svetovna gospodarska in finančna kriza.

1.2 S tega vidika EESO obžaluje, da Komisija ni predstavila poročila o napredku pri izvajanju strategije za trajnostni razvoj v EU, in se zavzema za odziv Komisije in drugih institucij EU na rezultate poročila Eurostata, ki je sestavni del same strategije in osnovno sredstvo za *politično* oceno doslej izvedenih ukrepov ter za opredelitev smernic za delovanje v prihodnje.

1.3 Vendar meni, da je za udejanjanje ciljev strategije potrebno učinkovitejše politično ukrepanje. Začeti bi bilo treba ravno s prizadevanji, da se pravilno oceni stanje na področju trajnostnega razvoja, kar pomeni znanstveno in politično oceno učinkovitosti političnih ukrepov za doseganje trajnosti.

1.4 Zato EESO ponovno predlaga, da se upoštevajo spodbude in razmišljanja, ki so se o teh temah izoblikovali v okviru njegove opazovalne skupine za trajnostni razvoj, da bi tako tudi civilna družba dobila možnost izraziti svoje mnenje. Prehod v

bolj trajnostni model razvoja bo učinkovit samo, če se sprožijo demokratični procesi, ki spodbujajo ozaveščenost in udeležbo javnosti v postopkih odločanja, z razvojem struktur dialoga med civilno družbo in odgovornimi politikami.

1.5 EESO poudarja, da je to priložnost za okrepitev povezav med strategijo za trajnostni razvoj in drugimi pomembnimi političnimi pobudami EU. Ravno zaradi tega medsektorskega in vse zajemajočega vidika trajnosti razvoja je potrebna tesna povezava z vsemi drugimi porajajočimi se političnimi prioritetami (socialna enakost, boj proti revščini in brezposelnosti, socialna pravičnost, učinkovita raba virov, varstvo naravnega kapitala, socialna kohezija, sodelovanje za razvoj).

1.5.1 Ta zahteva po medsebojni povezanosti različnih političnih strategij EU postaja posebej pomembna ravno v sedanjem zgodovinskem obdobju. Zaradi hudih posledic svetovne gospodarske krize je treba razlikovati med učinki, ki so posledica svetovne gospodarske recesije, ter razvojem poglobljenih in strukturiranih strategij za dolgoročni trajnostni razvoj.

1.5.2 EESO zlasti poudarja, da sta potrebna tesnejše sodelovanje in povezovanje med evropsko strategijo za trajnostni razvoj in strategijo Evropa 2020, s čimer bi zajamčili, da so ukrepi slednje dejansko usmerjeni v doseganje bolj trajnostnega razvoja. Analiza in raziskave novih kazalnikov bi omogočili ocenjevanje učinkovitosti ukrepov za spodbujanje trajnostnih vzorcev potrošnje in proizvodnje, pa tudi prispevali k procesu spremljanja strategije Evropa 2020.

1.6 EESO priporoča okrepitev socialne razsežnosti trajnostnega razvoja, zlasti ob upoštevanju posledic gospodarske krize na socialne zadeve – predvsem večje brezposelnosti, neenakosti in nevarnosti socialne izključenosti –, ki so najbolj prizadele najbolj ranljive kategorije prebivalstva, pri tem pa povzročile dolgoročne verižne učinke na življenjske pogoje ljudi in zmanjšale tudi možnosti za ukrepanje na področju varstva okolja.

1.7 EESO odločno podpira spodbujanje gospodarskega razvoja, ki lahko zajamči gospodarsko rast, obenem pa izniči negativne posledice za okolje, in ki upošteva ključna načela enakosti, sodelovanja in socialne pravičnosti (ki so podlaga samega koncepta trajnostnega razvoja).

1.7.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor podpira tudi pojem zelene rasti in razvoja okolju prijaznega gospodarstva, ki se bo dolgoročno uresničilo s trajnostnim razvojem, pri čemer se bodo med prehodom na nizkoogljični razvojni model zmanjšale razlike in neenake možnosti⁽¹⁾.

1.7.2 EESO v tem smislu sprejema priporočila ILO (Mednarodne organizacije dela) glede zelenih delovnih mest, da bi v prehodu na okolju prijazno gospodarstvo delavcem in delavkam zagotovili dostojne delovne pogoje in zelo kakovostno delo, ter se tako izognili temu, da se v takem gospodarstvu ponovijo socialna razhajanja, ki so se pokazala v drugih fazah preoblikovanja.

1.8 V prehodu na trajnostni razvoj je bistveno okrepiti naložbe v raziskave in inovacije, zlasti na energetske področju, da bi spodbudili model razvoja, ki temelji na obnovljivih virih energije in je manj odvisen od fosilnih goriv, ter si prizadevali za zmanjšanje energetske intenzivnosti gospodarstva, pa tudi zaradi pozitivnih zunanjih učinkov, ki jih imajo lahko te naložbe na rast in delovno okolje z ustvarjanjem novih dejavnosti in spodbujanjem konkurenčnosti gospodarstva.

1.9 Poleg kakovosti raziskav in tehnoloških inovacij ima temeljno vlogo tudi izobraževanje, ki civilno družbo spremlja na poti v drugačen model razvoja in zagotavlja ustrezne instrumente za uspešno premagovanje izzivov, ki jih ta prinaša, ter krepi njegovo vlogo aktivnega dejavnika sprememb.

1.10 Ključni cilj je zagotoviti ustrezne načine ozaveščanja in izobraževanja na področju trajnostnega razvoja, ki mora potekati hkrati z izvajanjem učinkovitejših meril za ocenjevanje napredka na poti do večje trajnosti.

1.11 Predvsem je treba slediti poti, ki jo je ubral EESO, ko se je zavzel za oblikovanje novih kazalnikov za merjenje gospodarskega napredka, ki ne vključujejo zgolj BDP⁽²⁾, ter vključiti kvantitativne in kvalitativne vidike analize in omogočiti tudi upoštevanje načina, kako socialni akterji dojemajo in ocenjujejo vprašanja, povezana s trajnostnim razvojem.

⁽¹⁾ Mnenje EESO o stališču EESO o pripravi konference Združenih narodov o trajnostnem razvoju (Rio + 20), UL C 143, 22.5.2012, str. 39.

⁽²⁾ Mnenje EESO o BDP in več – vključevanje civilne družbe v proces določanja dodatnih kazalnikov, UL C 181, 21.6.2012, str. 14.

1.12 Samo s skupnim procesom, v katerem sodelujejo strokovnjaki, politični in socialni akterji ter civilna družba, bo mogoče zgraditi novo politično in socialno kulturo, ki bo lahko predvidela idejo razvoja, ki zajema in združuje tri sfere – gospodarsko, socialno in okoljsko –, na katerih temelji pojem kakovosti in trajnosti človeškega napredka.

2. Uvod

2.1 Najnoveše poročilo Eurostata o spremljanju (*Poročilo o spremljanju strategije za trajnostni razvoj EU iz leta 2011*), ki opisuje strategijo za trajnostni razvoj v EU v letu 2011, navaja tudi podrobne podatke o razmerah v državah članicah Unije dve leti po začetku krize, zato omogoča tako kritično oceno globokih sprememb v naših družbah kot razprave o možnostih za to, da je prehod v nizkoogljično gospodarstvo tudi priložnost za boj proti recesiji s spodbujanjem procesa oživitve proizvodnje in s prizadevanji za zmanjšanje brezposelnosti.

2.2 EESO namerava glede na svojo vlogo mostu med institucijami EU in organizirano civilno družbo prispevati k razmisleku, ki izhaja iz tega poročila, s spodbujanjem sodelovanja predstavniških organizacij evropskih državljanov pri vrednotenju tematik in projektov, ki so pomembni za doseganje ekonomske, socialne in okoljske trajnosti razvoja.

2.3 To mnenje je obenem nadaljevanje dela iz prejšnjih mnenj EESO pred konferenco OZN o trajnostnem razvoju (UNCSD, *UN Conference on Sustainable Development*), ki bo junija 2012 v Riu de Janeiru (Rio + 20).

2.3.1 Mnenje je prispevek civilne družbe pred pogajanja na vrhu Rio + 20, zlasti glede enega od ključnih izzivov, ki bodo na vrhu v ospredju pozornosti: *institucionalnega okvira za trajnostni razvoj*.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Iz analize podatkov v poročilu za leto 2011 je razvidno, da je mogoče nekatere rezultate pri izpolnjevanju ciljev strategije EU za trajnostni razvoj pripisati bolj posledicam sedanje svetovne gospodarske krize kot pa izvajanju dolgoročnih strukturiranih strategij za uresničevanje trajnostnega razvoja. Analiza in odpravljanje razlik med državami članicami na področju uresničevanja teh ciljev imata prednostni pomen.

3.1.1 **Pozitivne spremembe**, ki jih poročilo beleži v časovnem obdobju od 2000 do danes, so:

— manjše število ljudi, ki so izpostavljeni tveganju revščine ali socialne izključenosti (čeprav se je zvečalo število revnih delavcev);

- podaljšanje pričakovane življenjske dobe in izboljšanje splošnega okvira javnega zdravja (še vedno pa obstajajo neenakosti glede dostopa do zdravstvenega varstva);
- zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in večja poraba energije iz obnovljivih virov;
- stabilnost številčnosti in raznolikosti pogostih vrst ptic, ki so dober približek za stanje celotne biotske raznovrstnosti in integritete naravnih sistemov.

3.1.2 Ugotovljeni so bili naslednji primeri **negativnih sprememb**:

- večje povpraševanje po materialih, čeprav je bilo zaznati tudi pozitiven trend večje produktivnosti virov;
- stopnja zaposlenosti starejših delavcev se je sicer povečala, vendar še ne dosegamo cilja, predvidenega za leto 2010;
- ohranitev ribolovnih dejavnosti nad ravno trajnosti za ribji stalež;
- relativno ločevanje je bilo doseženo samo pri porabi energije v prometu glede na gospodarski razvoj, poleg tega se prevoz blaga in ljudi ni preusmeril na prometna sredstva z manjšim vplivom na okolje;
- cilj, da se do leta 2010 za uradno razvojno pomoč nameni 0,56-odstotni delež bruto nacionalnega dohodka, ni bil dosežen.

3.2 Glede učinka krize na pozitivne/negativne trende razvoja, analizirane v poročilu Eurostata, lahko ugotovimo, da je mogoče zmanjšanje emisij plinov, ki spreminjajo podnebje, po eni strani pripisati učinkovitejši rabi energije in večji uporabi nizkoogljicnih goriv, po drugi strani pa gre tudi za recesijske učinke krize.

3.2.1 Energija, na kateri temeljijo vse gospodarske dejavnosti, nastopa kot spremenljivka, ki je najtesneje povezana z rastjo gospodarstva, kot je pokazalo zmanjšanje končne porabe energije sočasno z zmanjšanjem BDP. Zato je bistveno narediti nadaljnje korake do neodvisnosti pritiskov na okolje od gospodarske rasti z neodvisnostjo ustvarjanja bogastva in porabe energije.

3.3 Scenarij, ki je razviden iz poročila Eurostata, torej razkriva, da je Evropska unija naredila pomemben napredek na poti do okoljskega, gospodarskega in socialnega trajnostnega razvoja; vendar pa je gospodarstvo EU še vedno intenzivno z vidika porabe energije in ogljika, zato si je treba še bolj prizadevati za daljnosežne strukturne spremembe, ki bodo lahko sprožile dolgoročen proces prehoda, ki ga ne bodo ovirale posledice sedanje svetovne gospodarske krize.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Analiza kazalnikov, ki merijo razsežnost **socialno-ekonomskega razvoja** med letoma 2000 in 2011, zlasti jasno razkriva recesijske učinke, ki jih je povzročila svetovna gospodarska kriza. To je očitno zlasti pri analizi BDP, naložb in produktivnosti dela.

4.1.1 Negativni razvoj dogodkov se kaže pri brezposelnosti in zaposlovanju, zlasti zaskrbljujocimi stopnjami brezposelnosti mladih. Pozitivni trendi pa se kažejo pri prihrankih gospodinjstev v odziv na krizo, večjih izdatkih za raziskave in razvoj ter pri energetske intenzivnosti, za katero velja popolna neodvisnost.

4.1.2 Področje socialno-ekonomskega razvoja meri napredek, dosežen pri oblikovanju družbe, ki temelji na inovativnem in ekološko učinkovitem gospodarstvu, ki bo civilni družbi zagotavljalo visok življenjski standard. Gospodarska kriza je negativno vplivala na doseganje teh ciljev. Proces vzpostavljanja okolju prijaznejšega gospodarstva pa je lahko močan vzvod za obvladovanje recesije ter pomoč pri oživitvi proizvodnje in zaposlovanja.

4.2 Analiza napredka pri razvoju vzorcev **trajnostne porabe in proizvodnje** kaže protislovno podobo. Čeprav je EU postala učinkovitejša pri rabi virov, pa beleži tudi nadaljnje povečanje porabe snovi. Na področju energije se večja poraba električne energije, beleži pa zmanjšanje končne porabe energije. Pri odpadkih je opaziti večje nastajanje nevarnih odpadkov, obenem pa se je zmanjšala količina nemineralnih odpadkov in povečalo recikliranje. Ugotavlja se tudi nadaljnje večanje števila lastnikov avtomobila, pa tudi zmanjšanje emisij onesnaževal, ki je v veliki meri posledica zmanjšanja v sektorju prometa ter razširjene uporabe učinkovitejših motorjev.

4.2.1 Podoba nasprotij, ki jo ustvarjajo analizirani kazalniki, kaže, da so kljub doseženemu napredku potrebna nadaljnja prizadevanja, da bi dosegli cilj in prekinili povezavo med gospodarsko rastjo in uporabo virov, ob spoštovanju zmogljivosti ekosistemov. Bistveno je tudi, da se poraba in proizvodnja obravnavata bolj povezano, ter spodbujati pojem življenjskega kroga proizvodov. Zato bodo potrebne večje naložbe v kampanje ozaveščanja o vzorcih porabe in proizvodnje, ki so bolj spoštljivi do okolja.

4.3 Na področju **socialne vključenosti** kazalniki razkrivajo precej spodbudne trende razvoja, kot je zmanjšanje tveganja revščine ali socialne izključenosti. Priča pa smo povečanju tveganja revščine za ljudi, stare od 25 do 49 let, pri ljudeh, starih od 18 do 24 let, pa sicer nekaj manjšemu povečanju stopnje brezposelnosti mladih. Zmanjšali so se intenzivnost revščine, dohodkovne neenakosti, stopnja dolgotrajne brezposelnosti ter razlike v plačah med spoloma.

4.3.1 Med negativnimi spremembami je mogoče poudariti: povečanje števila revnih delavcev, povečanje vseživljenjskega učenja, ki pa ni zadostno za doseganje cilja, predvidenega za leto 2010, ter potrebo, da se bolj zmanjša število mladih, ki predčasno opustijo šolanje.

4.3.2 Če je okvir, prikazan v poročilu Eurostata, dokaj ugoden, pa je treba izboljšati rezultate glede predčasnega opuščanja šolanja in vseživljenjskega učenja. Tveganje revščine namreč najbolj prizadene ravno ljudi z nizko stopnjo izobrazbe. Izobraževanje in usposabljanje sta ključna za to, da se lahko izkoristijo priložnosti za zaposlovanje, povezane z razvojem okolju prijaznega gospodarstva, ki terja razvoj novih ekološko učinkovitih tehnologij in prilagoditev znanja v skladu s procesi tehnoloških inovacij. Izobraževanje je torej bistveno, tako za boljše vključevanje mladih na trg dela kot v odziv na potrebe tistih, ki so že zaposleni in se morajo soočiti z novimi zahtevami, posledicami trenutnih sprememb.

4.4 Iz analize **demografskih sprememb** je razvidno občutno izboljšanje stopnje zaposlenosti starejših delavcev in pričakovane življenjske dobe pri 65 letih ter zmanjšanje tveganja revščine za osebe nad 65 let.

4.4.1 Kljub temu izboljšanju pa je opazno, da so se kvantitativno in kvalitativno zvišali izdatki za socialno podporo in javni dolg. Zaradi demografskih sprememb, ki smo jim priča – zlasti nižje stopnje rodnosti in daljšanja pričakovane življenjske dobe –, ter posledičnih medgeneracijskih neravnovesij je treba sprejeti izziv oblikovanja družbe, ki je vzajemno vključujoča, pri čemer je treba ohraniti trajnostno raven javne porabe in izdatke za socialno podporo spreminjati v skladu s spremenjenimi zahtevami, tj. večjimi potrebami glede pokojnin, zdravja in dolgotrajne oskrbe.

4.5 Analiza **javnega zdravja** razkriva izboljšanje glede daljšega življenja in boljšega zdravja: podaljšala se je pričakovana življenjska doba, zmanjšalo se je število smrti zaradi kroničnih bolezni in samomorov; zmanjšala se je proizvodnja strupenih kemikalij, manj je bilo hujših nesreč pri delu ter motenj zaradi hrupa. V nasprotju s temi ugodnimi rezultati pa še vedno obstajajo neenakosti glede potreb po zdravstvenem varstvu med različnimi socialno-ekonomskimi skupinami.

4.5.1 Pojem javnega zdravja vključuje različne socialne, ekonomske in okoljske vidike razvoja (zdravje in varnost pri delu, financiranje zdravljenja, izpostavljenost onesnaževalom itd.) ter predstavlja enega od ključnih izzivov strategije EU za trajnostni razvoj; za njegovo uresničevanje bo potrebnih več prizadevanj za integriran analitični pristop, s katerim bi povezali tri področja trajnosti, ki so namesto tega pogosto obravnavana ločeno.

4.6 Analiza kazalnikov, povezanih s **podnebnimi spremembami in energijo**, kaže nekatera pomembna izboljšanja, vendar pa je bilo na tem področju močno čutili tudi učinek gospodarske krize, saj sta energija in gospodarski razvoj tesno povezana. Pozitivne spremembe so: zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, s katerim se je EU približala cilju 20-odstotnega zmanjšanja do leta 2020 in kjotskemu cilju, določenemu za leto 2012; povečala se je poraba obnovljivih virov energije, ki bi do leta 2020 lahko dosegla cilj 20 % energije iz obnovljivih virov v okviru bruto domače porabe energije, ter povečanje porabe obnovljivih virov energije v prometu. Opaziti je tudi zmanjšanje porabe energije.

4.6.1 Med negativnimi spremembami so večja odvisnost od uvoza energije v obdobju med letoma 2000 in 2009, neuresničen cilj doseganja 21-odstotnega deleža obnovljivih virov energije v proizvodnji električne energije ter skromen napredek pri sproizvodnji in prenosu obdavčitve z dela na porabo virov.

4.6.1.1 Proizvodnja in poraba energije so veliki dejavniki emisij CO₂ in s tem svetovnega učinka na okolje. Zato so tehnološke inovacije na energetske področju izjemno pomembne. Vendar pa lahko razvoj obnovljivih virov energije in energetska učinkovitost ne samo zmanjšata emisije plinov, ki spreminjajo podnebje, ampak prineseta tudi gospodarske in socialne koristi, ki bodo z novimi dejavnostmi ustvarile delovna mesta, s čimer bi zahteve za varstvo okolja povezali z zahtevami po gospodarski rasti in delovnih mestih.

4.6.1.2 V ta namen se je treba izogniti nevarnosti, da gospodarska kriza ogrozi procese za okolju prijaznejše gospodarstvo, ki so sicer v teku, vendar so v času recesije zelo ranljivi.

4.7 Tudi spremembe na področju **trajnostnega prometa** je delno mogoče pripisati posledicam gospodarske krize; z manjšim obsegom prometa zaradi krize je mogoče pojasniti zmanjšanje števila prometnih nesreč, pa tudi zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in porabe energije, ki sta dosegla nekaj neodvisnosti, vendar samo relativno.

4.7.1 Med pozitivnimi trendi je opaziti napredek pri zmanjšanju emisij CO₂ iz novih osebnih avtomobilov ter pri zmanjšanju emisij onesnaževal zraka. Med negativnimi trendi pa je zaznati dejstvo, da niti v tovornem niti v potniškem prometu ni prišlo do selitve na prevozna sredstva z manjšim vplivom na okolje.

4.7.1.1 Sektor prometa je kompleksen, vzroki za njegove problematične elemente pa so različni in so povezani tudi z načinom življenja in kulturnimi vzorci porabe. Zato je promet

primer tega, da se v boju proti podnebnim spremembam – če naj bo ta učinkovit – ne smemo omejiti zgolj na politične ukrepe in tehnične izbire, ampak bi morali upoštevati tudi in predvsem vsakodnevne navade državljanov.

4.8 Prizadevanja za varstvo naravnih virov so prinesla nekaj **pozitivnih rezultatov**, vendar bo potrebno še veliko nadaljnega dela. Številčnost in raznolikost številnih pogostih vrst ptic ostajata stabilni, še vedno pa se pretirano izkoriščajo ribji staleži⁽³⁾. Povečala so se zavarovana območja, nadaljuje pa se tudi širjenje požidanih zemljišč v škodo kmetijskih in polnarnavnih zemljišč.

4.8.1 Naravni viri niso samo predpogoj, da lahko ljudje razvijamo dejavnosti proizvodnje in porabe, ampak je od njih odvisno tudi ravnovesje ekosistemov, katerih spreminjanje ima lahko trajne posledice za ves planet. Zato se je treba bolj potruditi za to, da bi se ustavilo propadanje okolja, tudi z ohranjanjem naravnega kapitala tal in njegovih virov biotske raznovrstnosti.

4.8.2 Razkorak med ekološkimi kazalniki je nujno premostiti z dodatnimi kazalniki, ki bodo bolje odrazili stanje bioloških virov ter sedanje in prihodnje javne koristi, ki jo imamo od delovanja ekosistemov.

4.9 Razvoj **globalnega partnerstva** je od leta 2000 pozitiven, kljub negativnemu vplivu, ki ga je imela kriza na trgovinske tokove (s povečanjem uvoza iz držav v razvoju in zmanjšanjem subvencij za kmetijstvo EU) in na financiranje trajnostnega razvoja ter upravljanje naravnih virov.

4.9.1 Na drugi strani pa smo priča majhnemu povečanju deleža bruto nacionalnega dohodka, porabljenega za uradno razvojno pomoč državam v razvoju, ki ni omogočilo doseganja cilja, predvidenega za leto 2010. Poleg tega je opaziti, da se je razlika pri emisijah CO₂ v EU in v državah v razvoju zmanjšala zaradi povečanja emisij CO₂ v državah v razvoju in zmanjšanja v državah članicah EU.

4.9.2 Globalno partnerstvo je temeljna razsežnost strategije EU za trajnostni razvoj: boj proti razširjeni revščini, neenakostim in nezmožnosti dostopa do virov v manj razvitih državah

in državah v razvoju so ključni izzivi trajnostnega razvoja. Od tu izvira obveznost, da revnejšim državam pravično pomagamo pri prehodu na trajnostni razvoj, pri čemer se je treba soočiti z rastjo svetovnega prebivalstva, vse večjimi pričakovanji glede načina življenja in večjo porabo surovin.

4.10 Kazalniki, ki merijo stopnjo **dobrega upravljanja**, razkrivajo tako pozitivne kot negativne trende. Med pozitivnimi spremembami je opaziti: a) pomembno zmanjšanje kršitev zakonodaje EU na nacionalni ravni; b) da je med letoma 2007 in 2009 prenos evropskih direktiv presegel cilj 98,5 %; c) povečanje razpoložljivosti e-uprave za osnovne javne storitve in njegove uporabe s strani državljanov držav članic; d) da je polovica vprašanih državljanov navedla, da zaupa Evropskemu parlamentu. Med negativnimi spremembami so: e) zmanjšanje volilne udeležbe na nacionalnih volitvah ter udeležbe na volitvah v Evropski parlament, ki je nižja od udeležbe na nacionalnih volitvah (v 27 državah članicah je razlika več kot 20-odstotna, pri čemer ima samo ena država članica boljši rezultat); f) da ni bilo še storjeno dovolj za spremembo obdavčevanja, tj. večjega deleža okoljskih davkov v skupnih davčnih prihodkih.

4.10.1 Pojem upravljanja je tesno povezan s trajnostnim razvojem in spoštovanjem načela socialne in medgeneracijske pravičnosti, ki terja, da so interesi prihodnjih rodov vključeni v dogovore sedanjih generacij. Za dobro upravljanje je potreben razvoj demokratične družbe s polnim sodelovanjem gospodarstva, socialnih partnerjev in civilne družbe ter izoblikovanjem struktur dialoga med državljani in odgovornimi politiki.

4.11 Po mnenju EESO sta vključevanje in udeležba civilne družbe bistvenega pomena za doseganje nadaljnega napredka pri udejanjanju trajnostnega razvoja in za utrjevanje strategije EU za trajnostni razvoj. Za to, da se zagotovi udeležba civilne družbe in se ji omogoči, da prispeva k udejanjanju trajnostnega razvoja, je treba povečati dostop do znanja in informacij s področja trajnosti.

4.12 Za učinkovitejše komuniciranje je treba uveljaviti tudi učinkovitejša merila za merjenje napredka, doseženega pri udejanjanju trajnostnega razvoja. Predvsem je treba slediti poti, ki jo je ubral EESO, ko se je zavzel za oblikovanje novih kazalnikov za merjenje gospodarskega napredka, ki ne vključujejo zgolj BDP⁽⁴⁾ in s katerimi bi oceno okoljske in socialne kakovosti vključili v oceno gospodarstva; treba je tudi vključiti kvantitativne in kvalitativne vidike ter omogočiti tudi upoštevanje načina, kako socialni akterji dojemajo in ocenjujejo vprašanja, povezana s trajnostnim razvojem.

⁽³⁾ Mnenje EESO o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva, UL C 181, 21.6.2012, str. 183.

⁽⁴⁾ Mnenje EESO o BDP in več – vključevanje civilne družbe v proces določanja dodatnih kazalnikov, UL C 181, 21.6.2012, str. 14.

4.13 Razvoj veljavnega informativnega modela, pri katerem nikakor ne gre zgolj za željo po znanju, dejansko sodi v proces odločanja in politike, saj je podlaga za sistem socialnih preferenc. Zato morajo pri razmisleku o samem pomenu socialnega in okoljskega napredka, s tem pa pri iskanju novih razlagalnih kazalnikov in instrumentov, dejavno sodelovati strokovnjaki, politični in socialni akterji ter akterji civilne družbe, z demokratično udeležbo pri sprejemanju odločitev.

4.14 EESE poudarja tudi dejstvo, da ni poročila o možnostih za prihodnost, ki so posledica opravljenega dela Eurostata, ter zahteva pojasnila o tem, kako bo razvoj prihodnjih politik in smernic vključen tako v delo Komisije kot v delo držav članic.

V Bruslju, 23. maja 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON
